

Megjegyzések az MTA Könyvtáráról*

A több hónappal ezelőtti és semmilyen visszhangot ki nem váltott „fejlesztési koncepcióval” érdemes-e egyáltalán ennyi idő után vitába szállni? Azt hiszem — legalább röviden — igen. Két okból is.

Az egyik: a cikk visszhangtalansága egyfelől akadémiai és szakmai érdektelenséget jelez, holott az ország egyik legpatinásabb közgyűjteményéről van szó.

A másik: művelődéstörténetileg káros volna, ha erről az intézményről, amellyel többek között Toldy Ferenc, Eötvös József, Szász Károly, Magyary Zoltán foglalkozott, visszhangtalanok maradnának az említett cikkben foglalt hibák, a félresikerült „koncepció”. Maradjon legalább valami nyoma annak, hogy az MTA központi folyóiratában reagálni lehetett az Akadémiai Könyvtár teljes meg nem értéséről szóló közleményre — még akkor is, ha a vitázó tudatában van annak, hogy ez a kérdés sokdrangú valami az előtérben levőkhöz képest. Legalábbis látszatra.

Hosszú távra ugyanis *Claude Lévi-Strauss*ra utalok, aki a *Nouvel Observateur*-ben arra válaszolva, hogy „világvége” esetén a történelmi folyamatosság érdekében egy új kornak mire lenne szüksége, habozás nélkül egy könyvtárat jelölt meg (a *Library of Congress*st, mint legnagyobbat). Minden bizonnyal az Akadémiai Könyvtár — alapítói szándékai, számos kiadványa, éves jelentései, használói tapasztalatai szerint — egyike volna annak a *10–12 magyar intézménynek*, amely hazai vonatkozásban erre a funkcióra alkalmas volna.

Itt és ezzel tulajdonképpen *be is fejezhetném* disputáló közleményemet, mert ez a *lényege* mondanivalómnak. De azért néhány megjegyzés még ide kívánczik a jobb megértés végett.

1. Nincs bizonyíték arra, hogy az MTA Könyvtára technikai és szemléleti vonatkozásban 3–6 évvel lemaradt volna a számottevő információs szerepet játszó könyvtárak mögött. Ha kilóra méri az adatbázisokat és a különböző technikai bizgenyüket, akkor talán, de sem elméletben (l. a külföldi szakirodalomban a magyarokat), sem az olvasók ellátásában (l. a nemzetközi cserét), sem 12 ezer olvasójának ragaszkodásában, a sokezres ALEPH-adatbázis használatában nem igazolódik ez az elmaradás. *Az alulf finanszírozásban igen*, de ennek kifejtése messzire vezetne.

2. Az MTA Könyvtára *nem „információs központ”*, hanem lehetőségeihez képest használja az informatikát, akárcsak az OSZK, a *Library of Congress*, a *British Library*, a *Bibliothèque Nationale* és társaik. Művelődési alapja a *klasszikus olvasáson* alapul, amelyet igyekszik elősegíteni informatikai eszközökkel is. (Ezekből még kellenének.)

3. Végül a cikk nem szól a szakirodalmi informatika és a nagykönyvtárak helyzetének *országos rendezéséről*, holott az MTA Könyvtára — természetesen — *akadémia-centrikus*, de *feladatai országosak*.

Rózsa György

* Vinkler Péter: *Javaslatok az MTA Könyvtárának fejlesztésére c. tanulmányához*, Magyar Tudomány 1998/11. 1325–1330. old.